

Imatge i lletra d'una costa

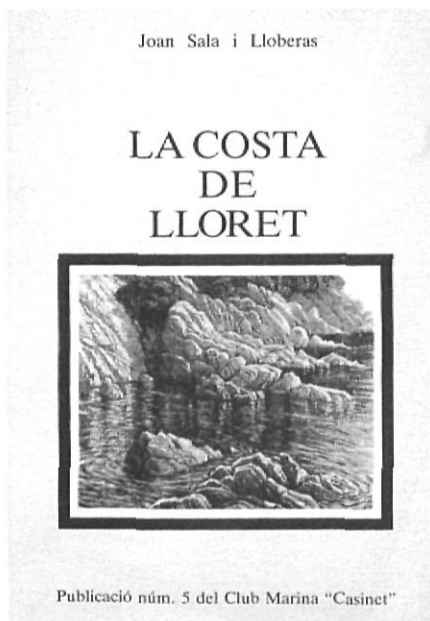
SALA LLOBERAS, Joan
La costa de Lloret
Lloret de Mar 1990
Club Marina-Casinet
110 pp.

Joan Sala i Lloberas, que exercí de pescador tota la seva vida fins al moment del turisme i que durant molts anys fou el patró major de la Confraria de Pescadors de Lloret, coneix pam a pam la costa lloretenca i abans que els vells topònims es perdessin irremissiblement n'ha fet un exhaustiva recollida, els ha ordenat i situat en un mapa i, tot seguit, s'ha engrescat a fer una descripció detallada de cada cala, de cada platja, de cada penya-segat, explicant, a més, les diverses històries i anècdotes que ha pogut trobar, referides a cada racó d'aquest coster. Per si fos poc, Joan Sala, que abans que escriptor ha estat sempre un bon dibuixant i pintor d'aquests paratges, ha inclòs en el llibre, en comptes de fotografies, una extensa col·lecció de dibuixos

seus a la ploma, que permeten recordar cada indret des de perspectives diferents: primer des de llevant, després des de garbí. La reproducció d'un quadre a l'oli del mateix autor presideix la portada, que ha estat dissenyada per Josep Maria Barba.

Encapçala el llibre una presentació o prefaci de Telm Zaragoza i Raig, que tot i ser conegut actualment com alcalde de Tossa, ha tingut —i encara té— unes activitats semblants a les de Joan Sala i Lloberas a Lloret i també s'ha dedicat al món de la toponímia dins del marc tossenc, motiu pel qual era una de les persones que més podia valorar la feina feta per l'autor del llibre.

«La costa de Lloret» és una obra no pas molt extensa, que es llegeix amb facilitat i a gust i que significa una important aportació al manteniment de les nostres arrels per la informació que ens dona, sobretot toponímica. Mercès a aquestes planes, les generacions actuals i futures podran saber encara, si els interessa, on són Es Freu des Bot, Sa Cova, Sa Llambrusquera, Es Pins d'En Sitra i molts altres llocs i senyes marineres —aquests eren, només, l'exemple— que, altrament, s'haurien perdut per sempre.

Joan Domènech

L'escola activa, una qüestió vigent

MARQUÈS I SUREDA, Salomó:
Narcís Masó
pedagog de l'escola activa
Diputació de Girona, 1990
128 pp

Amb la publicació/lectura d'aquest llibre, Salomó Marquès de nou ens invita a reflexionar sobre el tema que, d'una manera o altra, ens implica a tots.

I fer-ho, com ho ha fet l'autor, a través d'una biografia —per bé que limitada i breu— no és gens fàcil. Perquè si el personatge es descontextualitza del seu entorn social pot donar la impressió que *es presenta una vida exemplar* per edificar els possibles lectors.

Lluny d'això, Salomó Marquès ens acosta d'una manera ràpida i planera a la problemàtica de l'educació a través d'un compromís individual, d'un testimoni gironí.

Tot llegint la vida de Narcís Masó, hem tingut l'ocasió de donar una ullada a la història de l'ensenyament del nostre país durant la primera meitat del present segle. D'altra banda, el textos del pedagog —donada la seva actualitat— ens han estimulat a revisar conceptes soterrats en un racó de la nostra ment i, a la seva llum, judicar de nou la situació de l'ensenyament avui.

L'estudi de Salomó Marquès té dues parts. La primera, fa referència a la vida de Narcís Masó i Valentí, *en quant educador*. I la segona és un recull de textos, alguns inèdits, del pedagog gironí.

Pel que fa a la personalitat de l'homenatjat amb motiu de commemorar el centenari del seu naixement, hom hi destaca dues constants en el seu pensament i en la seva activitat: Catalunya i

educació. El nacionalisme català i l'escola activa, doncs, impregnen la seva activitat pedagògica al llarg de les tres etapes de la seva vida. (I potser caldria afegir-hi una tercera, de constant: el valor religiós que informava tota l'educació moral).

La primera, de 1912 a 1935, fou l'etapa barcelonina, durant la qual seguí directament i en primera línia el moviment de renovació pedagògica. Barcelona, aleshores, havia esdevingut un espai privilegiat per conèixer les teories més modernes i les experiències més avançades de la pedagogia; llevat del període de la Dictadura de Primo de Rivera qui, a partir de 1924, obligà que el moviment pedagògic es refugiés a la iniciativa privada.

Amb el recolzament de la Mancomunitat i de l'Ajuntament de Barcelona diferents educadors (Pau Vila, Rosa Sensat, Alexandre

Gali, Artur Martorell, Pere Vergés, etc.) pogueren realitzar llurs projectes. El Consell d'Investigació Pedagògica, l'Associació Protectora de l'Ensenyament, les Escoles d'Estiu i altres, foren institucions que impulsaren l'assaig de mètodes i, a través de diverses publicacions, els coneixements més avançats.

Aquesta etapa barcelonina, lògicament, havia de ser molt enriquidora per a la formació professional de Narcís Masó.

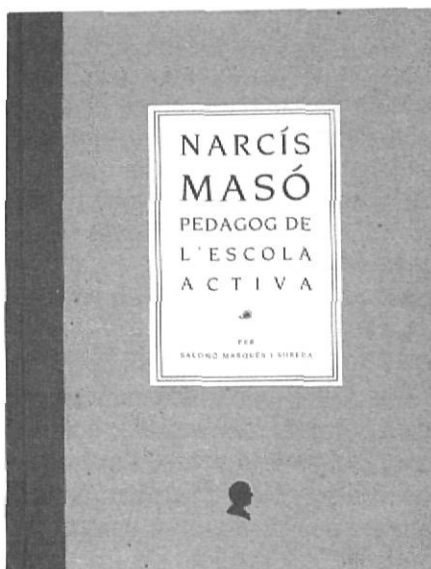
La segona etapa, 1935-36, va ser la de la pròpia realització. Masó deixà la Mútua Escolar Blanquerna per anar a fer la seva obra personal: l'Escola de S'Agaró.

El medi/marc escollit no podia ser més ideal: la urbanització modèlica que el seu germà Rafael dirigia a S'Agaró. (El mateix número de la *Revista de S'Agaró* que anunciava la futura obertura de l'escola, donava a peu de pàgina la trista notícia de la mort del seu germà arquitecte).

L'intent d'aplicar els trenta punts assenyalats per Ferrière —característics del moviment de l'Escola Nova— en règim d'internat, s'adreçava només als nois i noies d'una classe social més aviat alta. L'experiència, doncs, era elitista. I fou molt breu com per poder-la avaluar d'alguna manera.

Així i tot, la seva presència a l'entorn de Sant Feliu de Guíxols tingué efectes beneficiosos per a la nostra població.

Des del setmanari *La Costa Brava* explicava als guixolencs el

Col·lecció
L'Espiga

Novetat

Bernabé Dalmau Santorál

Una llista molt pràctica, amb els sants de cada dia, acompanyada de les biografies dels sants més importants i de tots els sants catalans.

PUBLICACIONS DE L'ABADIA
DE MONTSERRAT

avantatges de l'escoltisme, no solament com a moviment educador fora de l'àmbit escolar, sinó també a la mateixa escola com a recurs pedagògic.

Alguns col·laboradors mestres de Masó, Manuel Pla per exemple, exerciren també a Sant Feliu i els seus escrits, sobre educació, trasllueixen l'esperit i les idees del director de l'Escola de S'Agaró.

La tercera etapa (1939-1953) fou sens dubte la més grisa, no tant per ser la gironina, sinó perquè la postguerra ho fou per a tothom. Amb la dictadura començà una extensa i conscient repressió, no solament política, sinó també cultural.

L'ensenyament reculà i perdé tot el s'havia aconseguit durant la Mancomunitat i la Generalitat.

Masó hagué de recórrer a les classes particulars i a treballar com a decorador per a poder sobreviure. Tanmateix, així que entreveia la possibilitat d'aplicar quelcom de l'escola nova, ho feia. És el que intentà com a animador de l'escola d'aprenents, pensada per als fills de la capa social més popular i necessitada.

En aquest període destacà com a fundador dels Minyons de Muntanya, una eina idònia per a introduir llavors de canvi en la societat gironina a partir d'un sector social més benestant.

Només sota l'empara de l'Església, d'Acció Catòlica, podia aleshores comunicar la seva ideologia catalanista.

La segona part del llibre, com hem dit abans, és un recull de textos de Narcís Masó sobre diversos aspectes educatius. De tots ells, en destacariem el més llarg, que fa referència a l'escola nova i als principis que l'han d'inspirar i que, ben significativament, és firmat amb el sobrenom de «un rousseauanià».

En aquest text Masó es manifesta com a un perfecte coneixedor dels corrents renovadors de la pedagogia —havia estudiat a l'Institut de Ciències de l'Educació «JJ. Rousseau» de Ginebra durant tres anys de la dictadura de Primo de

Rivera—, coneixements viscuts i assimilats per la praxis pedagògica quotidiana.

L'esmentat text, podríem resumir-lo així:

Abans de res cal conèixer l'infant que és un ésser complet, no un projecte d'adult, i subjecte actiu del seu propi ensenyament. Per tant, l'educand ha de conèixer la psicologia evolutiva i la pedagogia que utilitzi ha de ser experimental.

L'escola ha de ser un lloc alegre i engrescador per al nen, perquè hi fa quelcom que li interessa i on desenvolupa la seva personalitat i la seva sociabilitat. Per consegüent, l'educació ha de ser integral i l'aprenentatge s'ha de fonamentar en l'observació, l'experiència i el joc. I dins d'un ambient lliure, cal educar per a la llibertat.

La instrucció i el saber memorístic, abstracte i llibresc de l'escola tradicional s'ha de substituir per l'*aprendre a viure*. La realitat de la vida, doncs, ha d'entrar a l'escola.

Tot això, i més, era el que Narcís Masó volia realitzar, pel seu compte, a l'Escola de S'Agaró.

Nosaltres desitjariem que avui totes les escoles —l'escola pública—, s'acostessin més a aquesta utopia imaginada i volguda fa ja tant de temps.

El pedagog gironí, en parlar de l'educació dels infants, afirma que el problema de l'educació havia de ser el que més preocupés a la humanitat, a l'estat. I a un país, i al seu govern, i als partits polítics, pensem nosaltres. I aquesta preocupació hauria de quedar reflectida en els programes i, sobretot, en els pressupostos públics. L'administració hauria de garantir que l'ensenyament públic, l'escola pública, esdevingués més *nova i activa* cada curs, en el sentit que ens en parlava Narcís Masó i ens en parlava Salomó Marqués.

Àngel Jiménez